

**R. P. Georgii De Rhodes Avenionensis, È Societate Iesv,
Philosophia Peripatetica, Ad Veram Aristotelis Mentem**

Rhodes, Georges de

Lvgdvni, 1671

Sect. ij. Vtrum detur aliquod vniuersale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95638](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95638)

dicit incommunicabilitatem ad plura; vnitas autem vniuersalis dicit communicabilitatem. Imò vnitas numerica constituit singulare oppositum vniuersali: ergo destruit vniuersale.

Distinguitur à formali. Secundo dixi vnitatem vniuersalem distingui ab vnitatem formali præcisè sumpta, quia vnitas formalis præcisè sumpta nec excludit, nec includit communicabilitatem ad plura; vnitas autem vniuersalis illam proximè includit. Deinde vnitas vniuersalis non potest esse in vno indiuiduo; vnitas autem formalis est tota in vno indiuiduo: ergo manifestum est, quod vnitas formalis non est vnitas vniuersalis. De vnitatem autem formali plurium indiuiduorum mox videro. Neque dicas, nullum inter contradictoria dari posse medium: ergo si vnitas non dicit incommunicabilitatem, necesse est vt dicat communicabilitatem. Resp. inter contradictoria nullum posse dari medium à parte rei, sed dari posse medium per intellectum, quatenus intellectus præscindere potest naturam ab vtroque contradictorio; homo enim n. v. g. neque albus est, neque non albus. Vnitas ergo formalis à parte rei dicit incommunicabilitatem, quia est idem realiter cum vnitatem numerica; sed prout est vnitas formalis, abstrahit tum ab incommunicabilitate, tum à communicabilitate. Addi etiam potest, communicabilitatem & incommunicabilitatem non esse contradictoria, quia extremum vtrumque sumitur positue; si enim incommunicabile fumeretur negatiue, tunc vnitas formalis includeret non communicabilitatem, idest, non includeret communicabilitatem; sed hoc totum pendet ex dicendis *scilicet* 3.

Non est sola similitudo. Tertiò dixi, vnitatem vniuersalem non esse solam similitudinem plurium naturarum, idest vnitatem formalem plurium indiuiduorum habentium similes essentias.

Ratio est, quia vnitas vniuersalis est vera vnitas contraria pluralitati, & eam excludens, alioqui frustra definiret Philosophus vniuersale, *vnus aptum inesse multis*. Similitudo est essentialiter opposita vnitati, & essentialiter dicit pluralitatem; similitudo enim relatio est; relationis autem totum esse est ad aliud se habere; nihil enim est sibi simile, sed alteri tantum: vnde certum est, quod similitudo in suo conceptu essentiali & intrinseco excludit vnitatem: ergo vnitas vniuersalis non est sola similitudo plurium naturarum, vt ostendam iterum *scilicet* 2.

Quid proprie illa sit. Quarto igitur sequitur, vnitatem vniuersalem esse indiuiſionem alicuius naturæ in plures naturas, tum similes, tum dissimiles; cum aptitudine tamen vt in plures diuidatur naturas similes. Scio Hurtadum, & nouos alios Nominales dicere vnitatem vniuersalem non esse indiuiſionem naturæ, sed indiuiſionem ipsius cognitionis confusè concipientis plura indiuidua, quos inferius confutabo.

Aptitudo vniuersalis. Certum est sextò, aptitudinem essendi in pluribus propriam vniuersalis esse proximam & positinam non repugnantiam naturæ realis ad sui multiplicationem.

Proxima. Primò dicitur esse potentia proxima; duplex enim esse potest potentia ad multiplicationem; alia proxima, quæ nullo est affecta impedimento, vt reuocari possit ad actum; alia remota, quæ affecta est impedimento, quo remoto ad actum reuocari posset. Vniuersale aptum est proximè ad multiplicationem; si enim sufficeret aptitudo affecta impedimento, singulare esset vniuersale, quia potentiam haberet remotam ad communicationem.

A Secundo dicitur esse potentia positiua; nam aptitudo, siue potentia, quædam est positiua, quædam negatiua. Non repugnantia negatiua illa est, quæ non conuenit naturæ, nec eius oppositum; idest quoties natura nec habet repugnantiam, neque non repugnantiam. Positiua non repugnantia, est quæ per seipsam naturæ conuenit, idest cum natura dici potest habere non repugnantiam; si enim natura solam habeat non repugnantiam negatiuam, dici solùm potest quod non habeat repugnantiam; dici non potest quod habeat non repugnantiam. Vniuersale requirit positiuam aptitudinem, ita vt liceat dicere, quod habeat non repugnantiam; alioqui vnitas formalis esset vnitas vniuersalis: nam de natura secundum se licet dicere, quod neque habeat repugnantiam, neque habeat non repugnantiam ad multiplicationem; & tamen natura secundum se non est vniuersalis.

B Tertiò tamen valde obseruandum est, quod quando vniuersale dicitur vnum aptum inesse multis, non est intelligenda definitio in sensu composito, quasi vnum manens vnum possit in multis de facto inueniri eo modo quo est vnum; implicat enim vt natura simul sit vna, & manens vna, sit etiam actu multiplex. Nam hoc ipso, quod natura intelligitur esse in Petro, Paulo, & Ioanne, non est ampliùs vna, sed multiplex, cum sit contracta per differentias indiuiduantes. Debet ergo tota hæc definitio vniuersalis intelligi solùm in sensu diuiso; est enim vnum aptum inesse multis, quia natura illa, quæ per intellectum fit vna, potest multiplicari per differentias contrahentes; ita tamen vt ipsa contractione amittat vnitatem, atque ita definat esse vniuersalis. Eodem recidit altera explicatio: Vniuersale est vnum in statu abstractionis, aptum vt sit multa, & in multis in statu abstractionis; aptum vt sit multa, & in multis in statu contractionis, vt patebit ex sequentibus. Post illa enim explicata magis quam disputata de propria quidditate vniuersalium, grauissimæ circa eorum existentiam mouentur difficultates.

Quomodo sit vnum & aptum simul.

SECTIO II.

Vtrum detur aliquod vniuersale.

D Non hîc queritur, vtrum detur à parte rei vniuersale ante omnem intellectus operationem, quod postea disputabitur; sed vtrum detur aliqua natura realis, vniuersalis in essendo & prædicando; siue illa vniuersalitas ei conueniat à parte rei, siue conueniat tantum per intellectum. An verò detur solùm vniuersale in significando voces scilicet communes multis, & vniuersale in representando conceptus scilicet mentis; vniuersale autem in essendo nullum omnino detur? Ita enim sensisse Cratylum & Heraclitum refert Philosophus 4. *Metaphys. textu* 22. & Epicureis idem tribuit S. Thomas *opusculo* 55. Eandem sententiam sequuti sunt Nominales veteres & noui, quos omnes rectè cum Anselmo *lib. de incarn. Verbi, cap. 2.* vocare sanè possumus Hæreticos Dialectice, qui non nisi flatum vocis velint esse vniuersales substantias.

Ratio tamen dubitandi primò est, quia implicat aliquid esse vnum actu, & actu multa; esset bitatio enim vnum, & non vnum: sed vniuersale quod est vnum aptum prædicari de multis, esset vnum actu, & actu multa: ergo implicat vniuersale quodlibet essendo. Maior nota est ex terminis.

Minor

Minor probatur. Illud quod actu identificatur cum multis, est actu multa: sed illud quod actu potest prædicari de multis, est actu identificatum cum multis; subiectum enim prædicationis, & prædicatum identificatur: ergo quod potest prædicari de multis, est actu multa: ergo vniuersale quod est vnum & aptum prædicari de multis, est vnum actu, & actu multa.

Secunda.

Secundò, intellectus dum affirmat, vel negat, coniungit vel separat extrema; sed intellectus non separat, nec coniungit nisi conceptus suos formales, res autem ipsas nec separat, nec coniungit: ergo soli conceptus formales sunt extrema propositionum, non autem res ipsæ: ergo soli conceptus formales sunt vniuersales, non autem naturæ ipsæ reales. Imò quidquid existit, aut realiter, aut obiectiue, est singulare; sit enim per actionem aliquam, aut realem, aut intentionalem: ergo nullum vniuersale realiter existit, aut obiectiue.

Tertia.

Tertiò implicat, dari aliquod totum diuisibile in plura, quæ sint adæquatè idem cum illo; alioqui totum non erit maius sua parte, neque pars distingueretur à suo toto: sed vniuersale est totum diuisibile in partes, quæ sint adæquatè idem cum suo toto; est enim vnum aptum inesse multis secundum totam suam significationem: ergo implicat vniuersale.

Quarta.

Quartò implicat, aliquid esse realiter naturam Petri, & realiter naturam Pauli: ergo implicat aliquam naturam esse vnam aptam inesse pluribus & vniuersalem. Probatur antecedens. Id quod est realiter Petrus non potest esse realiter Paulus: sed natura Petri est realiter Petrus, & natura Pauli est realiter Paulus: ergo implicat vt quod est realiter natura Petri, sit realiter natura Pauli. Sed natura vniuersalis vna, & tamen apta prædicari de Petro, Paulo & Ioanne, realiter est natura Petri, Pauli, & Ioannis; nihil enim prædicatur, vel potest prædicari de Petro, nisi quod est realiter natura Petri; & nihil prædicari potest de Paulo, nisi quod est realiter natura Pauli & ipse Paulus: ergo implicat dari aliquod vniuersale præter voces & conceptus.

Conclusio affirmans.

Dicendum tamen est, non solas voces & conceptus esse vniuersales, sed dari etiam naturas in essendo vniuersales, siue illæ realiter, & à parte rei; siue per solum intellectum sint vniuersales. Ita docet cum Aristotele loco citato 3. *Metaphysicæ*, & lib. 1. *posterior. textu* 36. Schola tota Peripatetica, cui perperam se opponit secta nouorum & veterum Nominalium.

Prima probatio.

Primò enim natura vniuersalis in essendo illa est, quæ pluribus conuenire potest, & de illis prædicari: datur huiusmodi natura: ergo datur vniuersale in essendo. Minor probatur. Natura humana conuenit Petro, & Paulo, & de illis prædicatur, quod sint homines: ergo datur natura, quæ de pluribus potest prædicari. Deinde in hac propositione, *Homo est animal*, hæc vox, *homo*, non significat naturam singularem; quia illa est propositio æternæ veritatis: neque significat solum conceptum formalem; cognitio enim mea non est animal rationale: ergo hæc vox, *homo*, significat naturam vniuersalem in essendo.

Secunda probatio.

Secundò datur aliqua vox vniuersalis in significando, & aliquis conceptus vniuersalis in representando: ergo datur aliqua natura significata per vocem, & representata per conceptum, vniuersalis in essendo. Probatur consequentia. Vox illa, *homo*, significat omnes homines, quatenus

conueniunt in communi natura: sed illa communis natura, in qua conueniunt, est ipsum quod appellatur vniuersale in essendo: ergo si datur vniuersale in significando, & representando, datur etiam vniuersale in essendo. Deinde quando dicimus, *Omnis homo est animal*, non intendimus dicere hanc vocem, *homo*, esse hanc vocem, *animal*; neque conceptum formalem quo cognoscitur *animal*, esse conceptum formalem, quo cognoscitur *homo*; sic enim falsa esset propositio: sed intendimus dicere rem significatam hoc nomine, *animal*, esse rem significatam nomine, *homo*: sed res illa significata est aliquid commune, cum hæc sit propositio vniuersalis: ergo datur res aliqua verè vniuersalis in essendo.

Tertiò si auferuntur vniuersales nature in essendo, tolli debent omnes scientiæ, quæ non sunt de singularibus, cum illa sint contingentiæ; neque de solis vocibus & conceptibus: nam scientia de homine, cum demonstrat quod sit sensibilis, vel admiratiuus, non hoc demonstrat de sola voce vel conceptu; vox enim, *homo*, non est sensibilis: ergo scientia est de solis naturis vniuersalibus.

Ad primam respondeo, vniuersale nullo modo esse vnum actu, & actu multa, quamuis actu non sit nisi vnum, & potestate sit multa; quia vt mox nui sub finem sectionis superioris, quando dicitur quod vniuersale sit vnum aptum inesse multis, non significatur, quod sit vnum, & aptum esse in multis in sensu composito, id est quod possit esse in multis seruando vnitatem; sed tantum quod sit vnum, & aptum esse in multis in sensu diuiso, id est amittendo illam vnitatem: nam vniuersale, vt dicitur postea, dum actu prædicatur, amittit vnitatem, & vniuersalitatem. Itaque ad illam probationem illud quod est identificatum cum multis, est multa; si actu identificatur, concedo; si non identificatur actu, sed solum possit identificari admittendo vnitatem, nego illud esse actu multa; est enim actu vnum, & potestate multa: sicut virga tripalmaris actu est vna, quamuis sit potentiâ multiplex, cum sit diuisibilis in plures palmos. Imò etiam dici potest, quod aliquid esse potest denominatiue vnum per operationem intellectus, & realiter multa; nam vniuersale non habet vnitatem nisi per operationem intellectus; realiter & à parte rei est multiplex natura singularis.

Ad secundam respondeo verum esse quod intellectus, dum affirmat vel negat, coniungit vel separat extrema. Ad illam autem minorem: sed intellectus non coniungit aut separat res ipsas realiter & à parte rei, concedo; non coniungit aut separat obiectiue cogitando vnam sine alia, aut cogitando vnam cum altera, nego; potest enim iudicare res illas esse coniunctas, aut separatas, vel præcindendo, vel iudicando. Deinde verum est nihil existere realiter quod non sit singulare: per intellectum autem existere potest etiam ipsam vniuersalem, vt dicitur *scilicet* 3. & 4.

Ad tertiam respondeo vniuersale duplici modo esse totum. Primò essenziale quod diuiditur in partes sue definitionis: secundò potentiale, quod diuiditur in plura inferiora. Quatenus est totum essenziale, reperitur totum in singulis inferioribus, non autem quatenus est totum potentiale: vnde ad formam argumenti distinguitur maior. Implicat totum aliquod potentiale diuisibile in plura inferiora, quæ sint idem cum illo, quatenus est totum potentiale, concedo; quæ sint idem cum illo,

illo, quatenus est totum essentiale, nego. Vniuersale autem non reperitur totum in singulis inferioribus, quatenus est totum potentiale, sed quatenus est totum essentiale. In Petro est tota essentia naturæ humanæ, sed non est in eo vniuersalitas naturæ vniuersalis.

Solutio
quartæ.

Ad quartam respondeo implicare omnino ut aliquid simul & realiter sit natura Petri, & natura Pauli; quod enim est realiter Petrus, non potest realiter esse Paulus. Distinguo autem hanc consequentiam: ergo implicat naturam esse realiter vnā aptam inesse multis, concedo; esse per intellectum vnā aptam inesse multis amittendo vnitatem, nego. Sed hoc magnā egebit explanatione, vt patebit ex sequentibus.

SECTIO III.

Vtrum vniuersale à parte rei existat.

Habemus dari vniuersale aliquod in essendo, quod non sit sola vox, aut conceptus, sed natura realis vna, & apta inesse pluribus, idest indiuisa & diuisibilis. Nunc difficultas præcipua est, quomodo existat natura illa vna & apta; vtrum videlicet ante operationem intellectus habeat vnitatem & aptitudinem; an verò à solo intellectu habeat vtramque. Certum autem est, materiale vniuersale, seu naturam ipsam, quæ denominatur vniuersale, existere à parte rei: sed queritur vtrum formale vniuersale, siue vniuersalitas existat in ea natura sine vlla cogitatione intellectus. Quod vt explicem, dicenda mihi sunt tria. Primum vtrum existat aliquod vniuersale à parte rei separatim à singularibus: secundum vtrum existat cum illis coniunctum: tertium an natura secundum se sit à parte rei vniuersalis.

§. I.

Vtrum vniuersale à parte rei existat separatim à singularibus.

Idem Platonis.

Certum est primum, Platonem in omnibus ferè libris, sed in Timæo præsertim, Phædone, & Parmenide, inducere ideas quasdam perfectarum omnium specierum separatas à singularibus, æternas, incorporeas, substantificas, sumptumandas, vniuersales: ideam v. g. hominis, quæ non sit singularis aliquis homo, sed humanitas separata, quam omnes homines participant, eo quod omnes fiant ad eius imitationem. Propter has autem ideas Plato accusatur, quasi dixerit dari à parte rei naturas vniuersales, in essendo separatas à singularibus indiuiduis; quas naturas appellauerit ille ideas; sicque Platonem refellit sapissimè Aristoteles, ostenditque idearum illarum aliàs inanitatem, aliàs impossibilitatem, præsertim verò 1. 7. & 13. *Metaphys.* & 1. *Ethic.* cap. 6. eodem modo sentiunt Ambrosius lib. 4. de fide, cap. 3. lib. 1. *hexameron*, cap. 1. Cyrillus lib. 2. contra Iulianum, sub finem, Tertullianus lib. de anima, cap. 18. Irenæus lib. 2. cap. 6. & 19. Elias Cretensis in orat. 10. Nazianzenus, Billius in orat. 33. num. 31. Iustinus in paranesi. Verum mitius cum Platone agendum alij existimant, voluisse scilicet illum dari rerum omnium creabilem ideas in mente Dei, quæ non sint ipsæ rerum naturæ, sed exemplaria æterna in Deo existentia, ad quorum similitudinem omnia fiant, R. P. de Rhodæ curs. *Philosoph.*

A & veluti tactu signentur. Sic videlicet Platonem explicant Augustinus lib. 83. 99. quæst. 46. & lib. 7. *Ciuitat.* cap. 26. Clemens Alexandrinus lib. 3. & 4. *stromatum*. Eusebius lib. 11. *preparat.* cap. 11. & 12. alique plures apud Eugubinum lib. 1. *perennis Philosophiæ*, cap. 10. Sebastianum Foxium lib. 1. *Philosoph. naturalis*, Fontecam 7. *Metaph.* cap. 8. quæst. 2. cum quibus

Excusatio
Platonis.

Certum est secundò, nulla Platonem posuisse vniuersalia in essendo à parte rei existentia separata à singularibus, sed vniuersalia in causando, & illa non esse aliud quàm ideas improductas, ad quarum similitudinem omnia Deus extra se operetur. Deinde voluisse Platonem has ideas indi-

Bstinctas esse ab ipso Deo, cum in eius sint intellectu, in quo nihil est quod non sit Deus. Hæc autem omnia patet esse verissima. Neque obstat quod Plato duplicem videatur statuere mundum à Deo creatum; sensibilem vnū, alterum intelligibilem; quem constituat illa idearum creaturarum congeries; sed mundum intelligibilem vocat Plato partim eum quem habet Deus in mente sua, *Pulchrum pulcherrimum ipse mundum mente gerens*: partim spirituales creaturas à mundo sensibili separatas. Ita omnino existimauerim cum Augustino excusari posse Platonem, qui certè si non errauit, discipulos sanè habuit longè aliter sentientes; posuerunt enim ideas illas veluti naturas quasdam vniuersales à singularibus separatas.

C Ratio autem dubitandi esse potest primum, quia si vniuersalia essent coniuncta cum vniuersalibus corruptibilibus, & cum illis identificata, essent corruptibilia: hoc autem absurdum est, quia scientiæ debent esse de rebus perpetuis & incorruptibilibus; sunt verò de rebus vniuersalibus; ergo vniuersalia separata sunt à singularibus.

Prima dubitatio.

Secundò si vniuersalia non essent actu & à parte rei separata à singularibus, falsò conciperentur separari, sicque nulla darentur vniuersalia nisi in falsa conceptione intellectus: hoc autem absurdum est, quia ita fictitiæ essent omnes scientiæ: ergo vniuersalia separata sunt à singularibus.

Secundæ.

Dico primum, nullum dari vniuersale in essendo à parte rei separatim ab omnibus singularibus, quod sit idea Platonis, aut aliquid aliud.

Affertio
negatiua.

D Ratio est primum, quia rerum essentia non potest esse separata ab ipsis rebus, quarum est essentia: sed vniuersale in essendo est essentia ipsa rerum, de quibus prædicatur: ergo illud vniuersale non potest esse separatim ab ipsis singularibus. Imò quod est à re aliqua separatim, non potest de illa prædicari, vniuersale autem prædicatur de singularibus: ergo patet quod non est ab illis separatim. Denique illud vniuersale vel est aliquid increatum, & sic cum sit ipse Deus, non est essentia rerum singularium; vel est aliquid creatum, & sic cum produci debuerit per actionem aliquam singularem, est necessariò singulare.

Probatio.

E Ad primam resp. vniuersalia sumpta formaliter esse in corruptibilia; sumpta verò fundamentaliter, esse corruptibilia; prout nimirum significant naturas similes. Possunt verò singularia considerari vel secundum essentiam, vel secundum existentiam. Si primo modo sumantur, incorruptibilia sunt: si secundo modo, sunt corruptibilia. Porro scientiæ versantur circa objecta incorruptibilia, quia res ipsas considerant secundum essentiam;

Solutio
primæ dubitatio.